

Otac suvremenog olimpizma

COUBERTINA NIJE PRIMARNO ZANIMALO UNAPREĐIVANJE OLIMPIJSKIH IGARA, NEGO GA JE VODILA TEŽNJA DA SE IGRE ISKORISTE KAO PODLOGA ZA POPULARIZACIJU ODGOJNE ULOGE ŠPORTA, KAKO BI SE OSIGURAO TJELESNI I MORALNI RAZVOJ MLADEŽI. SMATRAO JE DA ŠPORT VALJA INTERNACIONALIZIRATI DA BI SE OSIGURALA NJEGOVA RASPROSTRANJENOST OD KOJE BI KORISTI IMALI MLADI CIJELOGA SVIJETA

Piše **Zdenko Jajčević**

Promotor suvremenog olimpijskoga pokreta barun Pierre de Coubertin rođen je u Parizu 1. siječnja 1863. godine. Kao izdanak ugledne francuske plemićke porodice Coubertin je dobio klasično obrazovanje koje je svojoj djeci namijenilo propadanjem zahvaćeno plemstvo, privrženo svojim preživjelim običajima.

Zahvaljujući ocu, poznatom slikaru Charlesu Louisu Fredyju de Coubertinu, Pierre rano otkriva raskoš kulture Helade. Od trenutka kada ju je upoznao bio je opčinjen antičkim olimpijskim igrama. Srednjoškolsko obrazovanje stekao je u pariškom isusovačkom koledžu Sv. Ignacija. Nakon toga trebao se odlučiti za životni poziv. Primljen je na vojnu akademiju, ali odustaje i upisuje školu političkih znanosti, na kojoj je i diplomirao. Vrijednost športa otkrio je rano. Kao dječak bavio se veslanjem, mačevanjem i boksom.

Uzor u djelu Thomasa Arnolda

U knjigama *Bilješke o Engleskoj i Školovanje Toma Browna* upoznao je pedagoški rad Thomasa Arnolda, ravnatelja privatne škole u engleskom gradu Rugbyju. Godine 1883. odlazi na izvor samih zbivanja, u Rugby. Arnold je već odavno mrtav, ali zahvaljujući nasljednicima, njegove su ideje u cijelosti oživotvorene. Školarci Rugbyja sudjeluju u brojnim športskim aktivnostima s ozbiljnošću koja graniči s fanatizmom. Coubertin je zaprepašten činjenicom koliko je tjelesni odgoj u njegovoj zemlji bio okovan predrasudama naslijeđenima iz Napoleonova doba: prostrani travnjaci Rugbyja, po kojima hitaju lagano odjeveni mladići, nasuprot zagušljivim, najčešće iz konjušnica preuređenim francuskim vježbaonicama, u kojima uniformama stegnuti mladići izvode mehaničke vježbe pod budnom paškom za tjelovježbu priučenih časnika. Engleske su škole tjelovježbom i športom odgajale muževne ličnosti snažne volje. Odgoj je imao prednost nad obrazovanjem. Arnold je napisao: *Želim odgojiti kršćane - džentlmene. Dječake nastojim naučiti da vladaju sami sobom, što je mnogo bolje nego da im ja zapovijedam.*

Učenici su slobodno birali šport kojime su se željeli baviti. Osim toga, u engleskom je koledžu postojala sloboda raspravljanja i udruživanja te školski tisak. Može se reći da je Coubertin u Arnoldovu djelu otkrio moderan vid antičkog olimpizma.

Širenje športa u Francuskoj

Šport će mu postati glavnim oruđem za ostvarenje pedagoških reformi u francuskom školstvu. O tome je napisao: *Pružiti ću športom sjaj mlitavoj i ukrućenoj mladeži, ojačati*

ću njezino tijelo i njezin značaj, prihvaćajući sve rizike športa, pa i njegova pretjerivanja. Proširit ću njezine vidike i njezin sluh, otvorit ću joj široka obzorja - nebeska, planetarna, povijesna obzorja sveopće ljudske povijesti. To će uroditi uzajamnim poštovanjem i postati kvascem svjetskog mira. I sve to pristupačno svima, bez obzira na podrijetlo, stalež, bogatstvo, položaj ili zanimanje.

U realizaciji ideja Coubertin je ponajprije mislio na francuske srednjoškolce. Oni su reformu tjelesnog odgoja i športa dočekali s oduševljenjem. Sami su osnivali školska športska društva i upravljali njima. Svake bi godine najboljem športašu u svakom športskom društvu bila dodijeljena Nagrada Pierre de Coubertin. U ispravnost svojih ideja Coubertin je uvjeravao direktore srednjih škola, ali i odgovorne u ministarstvima. Coubertin je pokazao izvanredan smisao u borbi za ostvarivanje svojih ciljeva. Održao je bezbroj briljantnih predavanja i napisao šezdesetak tisuća stranica tekstova. Godine 1884. u jednom je pariškom koledžu osnovao školsku športsku skupinu, smanjujući broj sati nastave u korist športa.

Coubertin se 1887. javno zalaže za to da se odmor u školama iskoristi za igre i šport. Godinu kasnije osniva odbor za uvođenje tjelesnih vježbi u francuskim školama. Coubertin je 1889. godine posjetio SAD, gdje je sudjelovao u radu Kongresa za tjelesni odgoj. Svoje dojmove iz SAD-a opisao je u knjizi *Prekooceanska sveučilišta* (1890.).

Internacionalizacija športa

Nakon uspjeha u promicanju modernoga športa u svojoj zemlji, Coubertin je svu energiju usmjerio na utemeljenje modernoga olimpijskoga pokreta. Ideja o obnovi olimpijskih igara živjela je u Europi već stotinjak godina. Igre pod tim nazivom održavane su u Engleskoj, Švedskoj i Grčkoj, ali s nejasnom programskom koncepcijom, neredovito i s malo sudionika.

Coubertin je predložio formulu uspjeha. Budući da je dobro poznao prilike svoga vremena, znao je da ne može obnoviti antičke olimpijske igre sa svime što im je bilo svojstveno. Shvaćao je da moderni šport može biti koristan ili štetan, ovisno o pravcu kojime će biti usmjeren i o načinu na koji će biti korišten. Ispravno je procijenio da novom športskom pokretu valja dati moralnu okosnicu. Zapravo, Coubertina nije primarno zanimalo unapređivanje olimpijskih igara, nego ga je vodila težnja da se igre iskoriste kao podloga za popularizaciju odgojne uloge športa, kako bi se osigurao tjelesni i moralni razvoj mladeži. Smatrao je da šport valja internacionalizirati da bi se osigurala njegova rasprostranjenost od koje bi koristili mladi ljudi cijeloga

Izvršni odbor MOO-a u Ateni 1896.

Stoje slijeva: W. Gebhart, Jiri Guth-Jarkovsky, Ferenc Kemeny i Viktor Balck. Sjede: Pierre du Coubertin, D. Vikelas i A. Butowski

svijeta. Radi toga valjalo je pripremiti sjajnu priredbu koja bi bila više od natjecanja i nosila aureolu slave kakvu su nosile antičke olimpijske igre.

U Parizu, u velikom amfiteatru Sveučilišta Sorbona održana je 25. studenoga 1892. proslava pete obljetnice postojanja Saveza francuskih društava za atletske športove. Na proslavi se govorilo o povijesti tjelesnog vježbanja. U svojem izlaganju Coubertin je predložio obnavljanje olimpijskih igara, no prijedlog nije naišao na odjek.

Osnivanje MOO-a

Dvije godine kasnije, na istom mjestu u Sorboni, između 16. i 23. lipnja 1894. održan je međunarodni kongres na kojemu je, prema pozivu i programu sudeći, glavno pitanje trebalo biti razjašnjenje pojma i uvjeta športskog amaterstva. U program je kao posljednju točku rasprave Coubertin dodao: *O mogućnosti obnove olimpijskih igara.*

Vještim Coubertinovima postupkom raniji naziv, Kongres za amaterstvo i profesionalizam u športu, zamijenjen je u posljednjim pozivnicama Kongresom za obnovu olimpijskih igara. Kad je prijedlog s oduševljenjem prihvaćen, nazočni su delegati opunomoćili Coubertina da sastavi, odnosno da imenuje članove Međunarodnog olimpijskog odbora. Odgovarajući na svoje pitanje "zašto sam oživio olimpijske igre", Coubertin je napisao: *Zato da bih oplemenio i ojačao šport, da bih osigurao njegovu samostalnost i trajnost te ga tako osposobio za ispunjenje one odgojne uloge koja mu pripada u suvremenom svijetu. Oživio sam ih zato da bih uzdigao pojedinca-športaša, čija je nazočnost nužna da bi se društvo moglo angažirati u natjecateljskom športu i čiji pothvati postaju primjerom koji valja slijediti. Igre mogu djelovati oplemenjujuće i istinski odgojno samo onda budu li budile duh i budu li uspjesi pojedinih športaša postali primjerima koje će drugi slijediti.*

Odlazak iz MOO-a

Nakon što je njegovo djelo, tj. olimpijske igre, izraslo u pravu planetarnu svečanost, Coubertin se na zasjedanju MOO-a u Pragu 1925. zahvalio na predsjedničkoj ulozi. Vjerovao je da će mladi rukovoditelji dati novi impuls olimpijskom pokretu. Osim toga, želio je još mnogo toga napisati. Nažalost, ubrzo je pao u zaborav. Posljednje godine života, skrhan i obiteljskim problemima, proveo je usamljen i siromašan. Oskudijevao je i u novcu, koji je potrošio na organiziranje i pomaganje olimpijskom pokretu. U svojoj 72. kandidirao se za katedru na sveučilištu Lausanne, ali nije uspio. Drugoga listopada 1937., pogođen infarktom, umire u jednom ženevskom parku, ali ostajući zauvijek uspravan kao čovjek. Nekoliko dana prije smrti napisao je: *Napor je vrhunski užitak. Uspjeh nije cilj, nego sredstvo da se teži još više. Pojedinac ima vrijednost samo u odnosu prema čovječanstvu. Stvoren je da djeluje, ne predajući se, i da umre pomiren sa sudbinom.*

Prema želji Pierrea de Coubertina srce mu je položeno u malu komoru mramornoga spomenika u Olimpiji. Na spomeniku je na starogrčkom napisano: *Olimpija prima srce onoga koji je oživio olimpijske igre.*

Literatura

1. Flochmoan, J. (1962). La genèse des sports. Paris: Petite Bibliothèque Payot.
2. Gillet, B. (1970). Povijest sporta. Zagreb: Matica Hrvatske.
3. Boulongne, P. (1984). Olimpijski duh Pjera de Kubertena. Beograd: Narodna knjiga.